

EDITORIAL

Kundenahon ug batukan ang imperyalistang pagpangatake sa US sa Iran

Kusganong gikundena sa rebolusyonaryong katawhang Pilipino ang imperyalismong US ug ang estado sa Zionistang Israel sa ilang walay puas nga pagpamomba sa Iran nga gisugdan kaniadtong Pebrero 28. Kini usa ka klaro nga pagtamak sa soberanya sa usa ka nasud nga adunay kaugalingong paghukom, ug bangis nga paglapas sa internasyunal nga balaod. Kini ang ikaduhang pag-atake sa US ug Israel batok sa Iran sukad Hulyo 2025, sa mando sa duha ka pasistang buang nga sila Donald Trump sa US ug Benjamin Netanyahu sa Israel.

Pinaagi sa presiso nga mga misayl, gipatuman ang asasinasyon sa lider ug pila pang upisyal sa guberno sa Iran. Gibomba ang eskwelahang elementarya sa dakbayan sa Minab kung asa kapin sa 160 ka batang babaye ang namatay. Gitarget ang

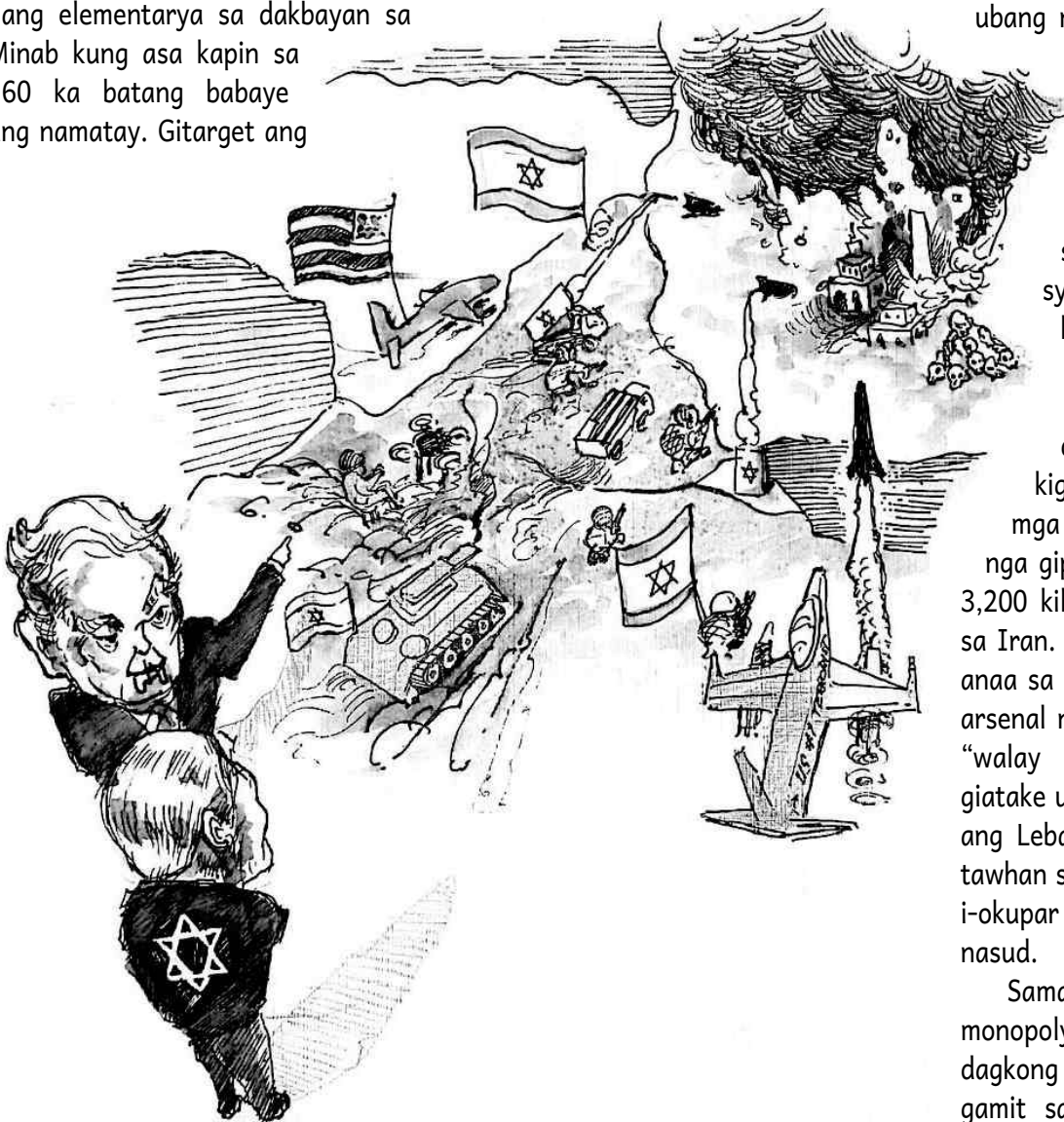
mga planta sa nukleyar, bisan ang mga sibilyang biding sa guberno, mga ospital, ug mga lugar nga makasaysayanon. Kapin sa 1,000 ka

Iranian ang gitahong namatay sa unang lima ka adlaw sa paspas nga pambobomba, nga nagsalamin sa linuog nga pagpulbos sa Israel sa Gaza ug sa henosidyo niini batok sa katawhang Palestino.

Anaa sa Iran ang tanang katungod nga panalipdan ang kaugalingon batok sa pagpangatake sa US ug Israel. Nagpalupad kini og kaugalingong mga misayl nga mitarget sa mga base militar sa US sa Saudi Arabia, Kuwait, UAE, Bahrain, ug ubang nasud sa Middle East, apil sa mga pasilidad sa Israel.

Ang pagkaylap sa kalayo sa armadong pangbangi tinuyong resulta sa imperyalistang agresyon. Dugang pa kining gipakaylap sa US dihang gibomba ug gilunod duol sa baybay sa Sri Lanka ang di armado nga barkong pagkigubat sa Iran nga bisita sa mga ehersisyong pangdagat nga gipangulohan sa India, kapin 3,200 kilometro ang gilay-on gikan sa Iran. Nanghambog si Trump nga anaa sa US ang hilabihan kadakong arsenal nga igo alang sa gyera nga “walay katapusan.” Gibomba ug giatake usab sa mga tropang Israeli ang Lebanon ug gipalayas ang katawhan sa kapin 50 ka lungsod aron i-okupar ang habagatang bahin sa nasud.

Sama sa mga buwitre ang mga monopolyo kapitalista, labina ang dagkong kompanya sa lana, na nigamit sa gubat aron paspas nga

ipasaka ang presyo sa krudo ug repinadong lana. Dugang nga grabeng krisis ang pagamugnaon niini, labina sa mga atrasadong nasud sama sa Pilipinas. Gikabalaka sa kapin duha ka milyon nga OFW sa Middle East nga mokaylap ug molungtad ang gubat. Liboan kanila ang mipili nga mopauli bisan walay trabaho nga naghulat kanila.

Walay bisan unsang rason nga makahatag katarungan sa walay puas nga pagsabwag og terorismo sa US ug Israel batok sa Iran. Gisugdan kini sa US nga walay ebidensya sa ilang pasangil nga "nagahimo ug armas nukleyar ang Iran." Sama kini sa bakak nga "armas sa mass destruction" nga gigamit sa pag-atake sa Iraq niadtong 2003. Sama usab kini sa giimbento ni Trump nga usa ka "narco-terrorist state" ang gubyrno sa Venezuela dihang giatake ug gibomba kini niadtong Enero 3, ug gidagit ang presidente niini nga si Nicolas Maduro ug ang asawa niya nga si Cilia Flores.

Daw usa ka maton ang imperyalistang US nga andam manulong sa bisan unsang nasud nga wala misunod sa iyang dikta. Gihinambog ug gibayaw niini ang "pinakakusgang pwersang militar sa kalibutan"

aron paluhuron ang tanan sa iyang paghahari. Gipakita niini nga usa lamang ka limbong ang gitawag nga "rules-based order" nga gigamit aron lupigon ang mga karibal niini nga nasud. Ang tinuod, dili magpangugong ang imperyalismong US sa unsamang internasyunal nga balad o lagda nga dili uyon mga interres niini sa ekonomya ug heyopulitika.

Sa walay puas nga pagpangatake sa Iran, klaro nga laraw sa imperyalismong US ang ilogon ang kontrol sa bahandianong rekurso sa lana niini, nga ikatulo nga pinakadako sa tibuok kalibutan. Gusto ni Trump nga dugmokon ang gubyrno sa Iran nga mibalibad moluhod sa unsa'y gusto sa mga monopolyo kapitalistang Amerikano. Laraw sa US nga ipahamtang ang iyang gahum sa Iran ug sa tibuok Middle East.

Ang ngilngig nga pag-atake sa US sa Iran salamin sa nagkagrabeng bangi sa mga imperyalistang gahum. Pagsiko kini sa US sa karibal niining China, nga nagapalit og lana nag-una sa Iran. Kabahin kini sa duso sa imperyalismong US nga usbon ang han-ayan sa kalibutan para padak-on ang bahandi ug rekurso nga direkta niining gigitanan.

Angayng suportahan ang ka-

tawhan sa Iran sa ilang pagpanalipod sa ilang kagawasan ug katugod sa pagbarug-sa-kaugalingon. Awhagon ang mga mamumuo ug katawhang Amerikano ug Israeli nga batukan ug ibagsak ang mga buang nga pasistang sila Trump ug Netanyahu. Makighiusa sa katawhan sa Palestine, Lebanon, Venezuela, Cuba, North Korea, Nicaragua ug uban pang mga nasud nga gidaogdaog sa US. Tukuron ang pinakalapad nga nagkahiusang prente batok sa imperyalistang gera.

Ibutyag ug batukan ang operasyong disimpormasyon sa US nga nagbiktima sa katawhang Pilipino. Isalikway ang mga bakak nila Trump ug Netanyahu. Angayng mobarog ang katawhang Pilipino batok sa pagpanghilabot-militar sa US sa Pilipinas ug batukan ang paggamit sa nasud para sa pagpangatake ug gyera. Pakusgon ang panawagan para lumpagon ang mga base militar ug pasilidad sa US ilalom sa EDCA, palayason ang mga tropang Amerikano sa nasud, tangtangan ang mga armas nga gihan-ok nila, ug tapuson ang mahulhogan ug makadaot nga mga war exercises.

Angayng ipakigbisog sa katawhang Pilipino ang tinuod nga kagawasan gikan sa kontrol ug pagpanghilabot sa US. Ang paghari ug pagpangawakaw sa US sa Pilipinas, kunksabo sa mga lokal nga nagharing hut-ong ug gamit ang AFP isip instrumento sa pagpanumpo, ang nag-unang babag sa paglambo sa Pilipinas ug rason sa pag-antus sa lapad nga masa sa katawhang Pilipino.

Kinahanglang iasdadang ang nasudnon-demokratikong rebolusyon pinaagi nag-una sa armadong pakigbisog aron tapuson ang paghari sa imperyalismong US at sa mga papet niini sa Pilipinas. Sa paglampos sa malungtarong gubat sa katawhan, matukod ang gubyrnong magpasiugda sa nasudnong kagawasan. Kini ang nag-unang tampo sa katawhang Pilipino sa pakibigsog aron tapuson ang imperyalistang gera ug pagpangdaug-daog sa tibuok kalibutan.

AB

 <p>Bolyum LVIII Ihap 5 Marso 7, 2026</p> <hr/> <p>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles.</p> <p>Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Unod</h2> <p>Editorial: Kundenahon ug batokan ang imperyalistang atake sa US sa Iran 1</p> <p>Kadaot sa gera sa US sa Iran sa mga Pilipino 3</p> <p>Kasuko sa katawhan sa Iran sa gerang US-Israel 3</p> <p>Pagpangawakaw ug pasismo sa Bicol 4</p> <p>Pagsukol sa mga Bikolano sa pagpangawakaw 5</p> <p>Mga proyektong wind farm sa Rizal ug Samar 5</p> <p>EDSA@40: Lapad nga panaghiusa 6</p> <p>Pagpapalayas ug demolisyon 7</p> <p>Pagbasura sa 12% VAT, giduso sa kababayen-an 7</p> <p>Pananagutan sa pagguho ng tambakan sa Rizal 7</p> <p>Sa mubong pagkasulti 8</p> <p>Tingog ug baruganan batok sa TOFI 9</p> <p>Kumpirmasyon sa mga pasangil kang Duterte sa ICC 10</p> <p>Kadunot sa AFP, tataw taliwala sa panagbangi 11</p> <p>Mga nakauniporme nga kriminal 11</p> <p>Mag-uuma sa Samar, gipatay sa 3rd IB 12</p> <p>Ika-87 kaadlawon ni Ka Joma, gipahigayon 12</p> <p>Cuba, lig-ong nagbarug batok sa US 12</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p> ang.bayan@cpp.ph cpp_angbayan </p>	

Ang kadaot sa gerang agresyon sa US sa Iran sa katawhang Pilipino

Pagsugod pa lang sa gerang agresyon sa US-Israel batok sa Iran, nagbahad na ang Department of Energy (DoE) nga posibleng ipasaka sa mga kompanya sa lana ang presyo sa gasolina hangtud ₱10/litro ug sa diesel hangtud ₱20. Dugang kini sa ₱7 hangtud ₱10/litro nga pagsaka sa presyo sa mga produkto sa petrolyo gikan sa Enero. Dihadihang gipatas-an ang mga presyo taliwala sa mga pahayag sa mga opisyal sa DoE nga igo ang suplay sa lana sa nasud alang sa 30-60 ka adlaw nga konsumo.

Ubos sa Oil Deregulation Law, gawason ang mga kompanya sa lana nga awtomatikong magtaas sa presyo nga walay pagbutyag sa kompyutasyon ug uban pang detalye. Gitugyan usab sa estado ang katungod niini nga susihon kung makatarunganon ba o dili ang mga pagtaas.

Dugang nga kalisud ang gipahamtang nga 12% VAT ug *excise tax* sa mga produkto sa petrolyo nga mokabat sa ₱10/litro alang sa gasolina, ₱6/litro alang sa *diesel* ug ₱3/litro alang sa kerosin.

Labaw sa 90% sa gikonsumo nga lana sa Pilipinas gi-import. Refined nga lana nga gipalit una gikan sa South Korea, China ug Singapore ang

dakong bahin niini. (Nag-import usab og krudo nga lana gikan sa Middle East apan sa mas gamay nga kantidad kay usa na lang ang refinery sa nasod.) Dakong butang, apan dili direktang, ang pagbag-o-bag-o sa presyo sa *crude oil* sa kalibutanong merkado. Sa kasamtangan, milapas na sa \$80/bariles ang presyo niini. Posible kining mosaka sa \$100/bariles kung molungtad ang mga pagpang-atake sa US sa Iran.

Peligro sa kinabuhi

Peligroso karon ang kinabuhi sa gibanabanang 2.15 ka milyon nga mga Pilipino sa Middle East, kadaghanan nga mamumuo sa batakang mga

trabaho sama sa pagka-katabang sa sa mga balay, serbisyo ug konstruksyon. Dugay nang giantos sa mga mamumuong Pilipino ang walay pulus nga serbisyo sa mga embahada sa Pilipinas atubangan sa mga abuso nga gipasamot sa sistemang *kafala*, dili pagbayad og sweldo, mga paglapas sa kontrata ug uban pa. Sama sa miaging mga kaguliyang, hinay ug dili igo ang tubag sa gubernong Pilipino sa mga reklamo sa apektadong mga migrante. Dili makasugakod ang mga kawani sa embahada bisan sa yano nga pagsabat sa mga *hotline* niini.

Panawagan sa grupong Migrante nga hatagan ang mga migranteng mamumuo sa Middle East og luwas nga *temporary shelter* ug sigurohon nga abri ang linya sa komunikasyon. Panawagan usab niini ang dali nga pagproseso sa mga dokumento ug walay kondisyon sa pagpauli kanila. Sa ulahing ihap, kapin na sa 1,000 ka migrante ang nagpadayag nga gusto na mouli. AB

Kasuko ug pagpanimalos, tubag sa katawhan sa Iran sa agresyong US-Israel

Nagbukalbukal sa kasuko ang mga katawhan sa Iran ug Middle East sa pagpamomba sa US-Israel sa Iran nga mipatay og daghang sibilyan ug miguba sa mga imprastruktura. Usa sa labing gikasuko nila mao ang tinuyo ug duha ka beses nga pagbomba sa usa ka eskwelahan niadtong Pebrero 28 nga mipatay og 175, kadaghanan nga batang babaye edad 7-12.

Niadtong Marso 3, gatusan ka libong Iranian ang misalmot sa prusisyon sa Tehran aron ilubong ang mga batang babaye. Taliwala sa ilang kaguol, gikundena nila ang mga pagpamomba sa US ug gikasubo ang kamatayon sa ilang lider nga si Ali Khamenei. Gipanawagan nila ang kamatayon alang sa imperyalismong US ug Zionistang Israel. Saad nila nga ipanimalos ang pagpatay sa ilang mga lider ug kaiguonon. Adunay parehas nga mga protesta sa mga probinsya gawas sa Tehran.

Gipanghimakak niining mga protesta ng gipakaylap sa imperya-

lismong US ug sa mga sulugoon niini sa internasyunal nga midya (laking ang lokal nga midya sa Pilipinas) nga "gisaulog" ang mga Iranian sa pag-atake sa ilang guberno.

Daghang mga katawhan sa rehiyon ang nasuko sa US-Israel ug lig-on nga mibarog alang sa sobe-ranya sa Iran. Adunay mga protesta atubangan o duol sa embahada sa US sa Iraq, Yemen, Jordan, Turkey, Oman ug Kuwait. Adunay mga paglihok nga nagkondena sa mga pagpamomba sa US, India, Pakistan, Japan, ug South Korea. Adunay parehas nga mga protesta sa US, Venezuela ug mga nasud sa

Europe.

Sa Lebanon, aktibong nagadepensa ang armadong grupo nga Hezbollah batok sa bag-ong serye sa pagpamomba sa Israel sa habagatang bahin niini ug sa Beirut.

Sa Pilipinas, nagmartsa padulong sa embahada sa US sa Maynila ang mga progresibong grupo sa pagpangulo sa Bayan niadtong Marso 3. Gikundena nila ang gerang agresyon sa US-Israel sa Iran ug giduso ang pagpalayas sa mga base militar sa US sa Pilipinas. Usa ka adlaw una niini, naglansad og protesta isip pakighiusa sa katawhan sa Iran ang mga grupong pambansa-demokratiko sa Boy Scout Circle sa Quezon City. Mibisita usab sila sa Iran Embassy sa Makati City niadtong Marso 5 aron ihatud sa ambasadador ang ilang pahasubo sa katawhang Iranian. AB

Pagpangawkaw sa mga burukrata-kapitalista ug lokal ug langyawng korporasyon sa Bicol

Giatubang karon sa masang Bikolnon ang wala'g too nga pagpangawkaw ug pagpangilog sa yuta sa mga lokal nga burukrata-kapitalista, agalong yutaan ug langyawng korporasyon alang sa ekoturismo, pagmina, *renewable energy* ug kumbersyon sa yuta. Tungod niini, libu-libong mga mag-uuma ug mangingisda ang nag-atubang sa hulga sa pagpalayas ug pagpangilog sa panginabuhian sa tibuok rehiyon.

Gamit ang posisyon sa lokal nga gubyrno ug pondo sa katawhan, paspas nga nangilog og yuta, negosyo, ug rekurso ang mga burukratang kapitalista, nga mga panginangong maylupa usab, sama sa mga pamilya nga Escudero, Hamor, Co, Salceda, Villafuerte, Alsua, Mitra, Cua ug Kho. Apil usab sila sa mga maanomalya nga proyekto sa imprastraktura sa ilang ginsakapan ug uban pang rehiyon, pinaagi sa pagpanag-iyang o pakigkunsabo sa mga kompanya sa konstruksyon.

Gipakaylap, gipalapad ug gipasasan ang pagpuli-gamit sa mga yutang pang-agrikultura ngadto sa residensyal, komersyal, ug industriyal nga gamit aron ipaarong-ignong nag-uswag ang rehiyon. Midaghan usab ang mga resort nga gipanag-iyahan o gipondohan sa mga lokal nga burukrata. Sa ngalan sa ekoturismo ug mga proyektong *renewable energy*, gibaligya nila ang natural nga bahandi sa Bicol ngadto sa mga langyaw ug burgesyang kumprador.

Gipatumang ang pagpangilog sa yuta sa Bicol pinaagi sa tabang

sa mga ahensya sa gubyrno sama sa Department of Agrarian Reform, Department of Environment and Natural Resources, Department of Agriculture ug mga lokal nga panggamhanan, samtang giprotektahan ang mga operasyon ug proyekto sa militar ug pulis.

Pagpangilog sa yuta sa mga mag-uuma

Dili moubos sa 11 ka kompanya ang adunay operasyon sa mina sa Camarines Norte. Apil niini ang Mt. Labo Exploration and Development Corp. (MLEDC) ug Galeo Equipment Corp. Ang MLEDC nagmina og tanso ug bulawan sa 3,482 ektarya sa Labo ug adunay bag-ong aplikasyon alang sa 2,980 ektarya sa Mt. Labo, nga nagsakup sa *watershed* sa probinsya. Ang kompanya gipanag-iyahan sa SRM Gold Inc (40% subsidiary sa RTG Mining Inc, kompanyang nakabase sa Australia), ug sa TVI Resources Dev. Phils. Inc. (60% niini kontrolado sa TVI Pacific Inc, kompanyang nakabase sa Canada ug 40% sa Prime Resource Holding Inc. sa pamilyang Villar).

Sa Camarines Sur, gatusang mag-uuma ang palayason sa pag-angkon sa Wanderlust Land Development Corp. ni Luis Raymund Villafuerte, gobernador sa probinsya, sa 1,014 ektaryang yuta sa Barangay San Ramon ug Salvacion sa lungsod sa Siruma. Samtang, sa Bula, 200 ka residente sa Barangay Fabrica ug Pawili ang hapit na palayason tungod sa bikil sa yuta tali ni Conrado Colarina sa Ruby Shelters Builders and Development Corporation ug sa pamilyang Tan, pareho dili lehitimong mga residente sa lugar.

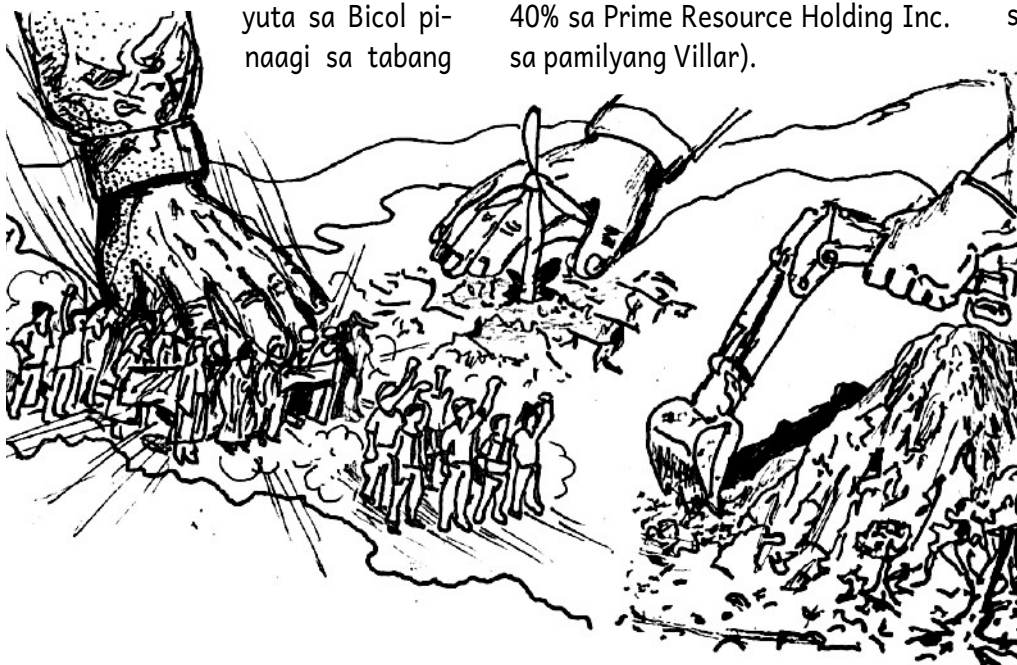
Sa Masbate, nagpadayon ang operasyon sa mina sa Filminera Resources Corp. (giusa nga negosyo sa B2Gold Corp. gikan sa Canada ug Zoom Mineral Holdings) sa Aroroy. Ginapalapad pa kini ngadto sa 1,755 ektaryang kabukiran sa mga lungsod sa Mobo, Milagros ug Uson. Gipailalom sa balaod militar ang mga komunidad sa palibot sa minahan aron pugngan ang pagsukol sa mga residente.

Niadtong 2023, gipalayas ni Gobernador Antonio Kho ang 94 ka pamilya sa mag-uuma sa mga barangay sa Cabungahan, Calapayan ug Villaluna sa lungsod sa Cawayan ug giangkon ang mga yuta sa Pio V. Corpuz, Placer, ug Cataingan alang sa iyang interes sa rantso, ekoturismo, ug minahan.

Labaw sa 21,000 ka residente usab ang palayason tungod sa plano nga Masbate International Tourism and Economic Zone sa Empark Land Development Inc. sa mga lungsod sa Dimasalang ug Palanas.

Sa Albay, gikuralan ug giangkon sa Sunwest Corp sa pamilyang Co ang yuta sa tiilan sa Mayon Volcano, samtang gatusang mag-alimango ug mangingisda ang naapektuhan ang panginabuhian tungod sa *coastal*

Sundi sa panid 5

Mga proyektong wind farm sa Rizal ug Samar, gimakmak

Naghiusa ang mga residente sa pipila ka mga lungsod sa Rizal ug Samar aron batukan ang pagtukod sa mga windmill farm sa ilang mga prubinsya. Ang mga proyekto giduso sa Vena Energy, usa ka kompanyang nakabase sa Singapore ug usa sa pinakadako nga korporasyon sa “renewable energy” sa tibuok rehiyon sa Asia-Pacific.

Sa Rizal, nagprotesta ang mga residente sa Talim Island, usa ka isla nga anaa sa tunga sa Laguna de Bay, niadtong Pebrero 28 aron ipahunong ang pagtukod sa Talim Wind Power Project. Matod nila, kinaanglan ipahunong dayon ang proyekto tungod sa dala niining grabeng pagbaha ug pagdahili sa yuta tungod sa pagkadaut sa kinaiyahan ug kabukiran. Ang Island Wind Energy Corporation (IWEC), usa ka subsidiaryo sa Vena Energy, ang nagdumala sa proyekto.

Sumala sa mga residente, nagsugod ang konstruksyon sa proyekto sa kabukiran sa isla niadtong 2025. Duha ka tuig una niini, gisugdan na ang pagpamutol sa mga kahoy isip pagpangandam sa konstruksyon.

Nagpagawas ang mga residente sa usa ka manipesto sa pagbatok, ubos sa grupo nga Kasama sa Pangangalaga ng Isla Talim o Kapit sa Talim.

Sa Samar, napugngan sa mga residente sa Calbayog City ang plano sa Vena Energy nga pagtukod ug mga wind turbine sulod sa Calbayog Pan-as-Hayiban Protected Landscape (CPHPL), usa ka watershed area nga kuhaanan sa tubig pang-inom sa syudad.

Niadtong Pebrero 24, nagpadayag ang kumpanya nga dili na kini magatukod ug bisan unsa nga istruktura sama sa wind turbine sulod sa CPHPL. Human kini sa unom ka bulan nga padayong pakibisog sa mga residente batok sa kumpanya ug lokal nga gubyrno tungod sa makadaut

nga epekto niini sa ilang panginabuhi ug sa palibot. Lakip niini ang usa ka petisyon nga gipirmahan sa libu-libong residente sa syudad.

Bisan pa, mitugot gihapon ang lokal nga gubyrno nga iladlad na lang ang mga wind turbine sa mga baryo nga sakop sa mga distrito sa Tinambacan ug Oquendo. Nagsugod na ang kumpanya sa pagpangayo ug “certificate of no objection” gikan sa mga barangay nga maapektuhan sa proyekto. Atubangan niini, nanawangang ang mga grupo sa katawhan nga magpabiling mabinantayon sa mga pagsulay sa Vena Energy nga putlon ang mga kahoy ug tanom nga gigikanan sa panginabuhi sa mga lumulupyo. AB

Gikan sa panid 4

road project ug reklamasyon sa lungsod sa Gubat sa Sorsogon.

Makadaot nga proyektong renewable energy

Sukad 2022, nataho ang dili moubos sa 77 ka proyektong renewable energy (solar, hangin ug geothermal) nga giplano ug kasamtangang ginatukod sa tibuok rehiyon. Pinakadaghan sa Camarines Sur nga adunay 27 ka proyekto, sunod ang Camarines Norte nga adunay 21. Pipila sa pinakadagku ug pinakamakadaot sa panginabuhian sa katawhang Bikolnon ang duha ka offshore windfarm sa San Miguel Bay sa Camarines Sur, nga pagpanag-iya sa Copenhagen Infrastructure New Market Fund Corp. (kompanyang nakabase sa Denmark) ug ACEN Corp. sa Ayala Group; ug sa Nexif Ratch Energy (kompanyang nakabase sa Singapore ug Thailand). Gibanabana nga 5,000 hangtod 6,000 ka mangingisda ang mawad-an sa panginabuhian tungod sa proyekto.

Pipila sa mga proyekto sa rehiyon gipang-iya sa mga burgesyang kumprador nga mga Sy, Villar, Consunji, Aboitiz, Ang ug Lopez, samtang ang uban sa mga kompanya nakabase sa China, Israel, Singapore, Thailand, Denmark ug Australia. AB

Pagsukol sa mga Bikolano sa pagpangawkaw

NIADTONG PEBRERO 27, sa pagpangulo sa Samahan sa Gagmay nga Mangingisda sa San Miguel Bay (SMB), opisyal nga gitukod ang Tanggol SMB Network sa Barangay Sabang sa Calabanga, Camarines Sur. Tumong sa alyansa nga supakon ang plano sa SMB nga offshore wind projects. Sumala sa alyansa, liboan ka mangingisda ang mawad-an og panginabuhian tungod sa proyekto. Direkta usab nga atake ang proyekto sa seguridad sa pagkaon ug katungod sa katawhan alang sa rekurso sa dagat.

Sa ubang lungsod sa probinsya, gipakigbatokan sa mga mag-uuma ang ilang katungod sa yuta. Sa Barangay San Ramon ug Salvacion, Siruma, naglansad og protesta ang gatusan ka residente niadtong Pebrero 18 aron makmakon ang pagpangilog sa mga Villafuerte sa ilang yuta.

Niadtong Pebrero 20, naduso sa Portico Banasi Household Farmers Association ang ilang katungod sa pamuyo sa gihimong kumperensya sa munisipyo sa Bula. Sumala sa grupo, imbis nga paminawan sila sa mga upisyal sa Philippine Commission on Urban Poor ug sheriff sa RTC Branch 31 sila pa hinoon ang morag tigdependa sa mga nangilog sa yuta. Wala motambong sa kumperensya ang mga representante sa Colarina, Tan ug sa korporasyon nga Ruby Shelters Builders and Development Corporation. Samtang nagpulong, gibantayan sila sulod sa bilding sa mga ginsakpan sa PNP nga nagdalla og tag-as nga kalibre sa armas.

EDSA@40: Lapad nga panaghiusa batok sa korapsyon ug kakabus

Subling gipakita sa katawhang Pilipino ang kusog sa panaghiusa batok sa korapsyon ug kakabus sa mga protesta dungan sa pagsaulog sa ika-40 nga anibersaryo sa Pangalsa sa EDSA niadtong Pebrero 25. Sa mga protesta, dinaghang nitambong ang mga mamumuo, mag-uuma, kabus sa dakbayan, kabatan-onan, kababayan-an, tawong-simbahan, titser, empleyado ug uban pang demokratikong sektor.

Pinakadako ang panagtigom sa 12,000 ka Pilipino, kadaghanan kabatan-onan, sa EDSA Shrine sa suok sa Ortigas Avenue. Sa pagpangulo sa Kilusang Bayan Kontra Kurakot (KBKK), Youth Rage Against Corruption, Bagong Alyansang Makabayan (Bayan), Artikulo XI, Bunyog Pagkakaisa, ug Sanlakas, ilang gipanawagan: "Padayon ang Pakigbisog batok sa Korapsyon ug Kakabus! Tanan nga Nahilambigit, Kinahanglan Panubagon!"

Nakighiusa ug mitambong sa panagtigom sila Bishop Gerardo Alminaza, presidente sa Caritas Philippines ug tsirman sa Catholic Bishops' Conference of the Philippines Episcopal Commission on Social Action, si Sr. Mary John Mananzan sa Movement Against Tyranny, ug mga kongresista sama ni Rep. Leila de Lima sa Mamamayang Liberal ug mga representante sa Makabayan Bloc.

Wala napugngan ang martsa bisan pila ka beses nga gisulayan harangon sa mga pulis. Sa kinatapusan sa pangatubang, duha ka aktibista ang gidakop sa mga pulis, pila ka adlaw nga gipreso ug gipasakahan og patong-patong nga mga kasong kriminal.

Dili moubos sa 150 ka organisasyon ug 400 ka indibidwal ang nagpadayag og suporta sa adlaw sa protesta. Sumala sa mga grupo, ang protesta usa ka "paghatag og hinungdan sa *people power*" nga kinahanglan ipadayon sa kasamtangang panahon labi na

nga nagatunhay pa gihapon ang sistematikong korapsyon, kakabus sa katawhan ug paghari sa mga dinastiya ug dinagkong korapsyon. Sa partikular, hilabihan silang dismayado nga wala pa'y "mastermind" nga nadakpan sa nabutyag nga korapsyon sa *flood control project* ug uban pang proyekto sa rehimeng Marcos.

Kusog ang ilang singgit aron panubagon ug pakanaogon sa pwesto si Ferdinand Marcos Jr ug Sara Duterte tungod sa ilang pagkahilambigit sa sistematikong korapsyon. Giduso usab sa lain-laing sektor ang ila-ilang mga panawagan sa ekonomiya ug politika.

Mibalibad makighiusa

Sa usa ka bahin sa EDSA, gilunsad usab sa mga grupo ubos sa Trillion Peso March Movement (TPMM) ang bulag nga protesta diin mitambong ang pipila ka iladong personalidad ug artista. Mibalibad ang TPMM, ilabi na ang mga grupong SIKLAB, Tindig Pilipinas ug Akbayan Partylist, nga dapigan ang awthag sa mga lider sa simbahan ug uban pang grupo nga

sibiko nga maghiusa.

Ang grupong Akbayan, sa partikular, supak sa mga panawagan nga nagtinguha na panubagon si Marcos ug iyang mga upisyal, tungod kay si Sara Duterte kuno ang makabeneplisyo. Ang ilang mga panawagan sa protesta limitado lang sa mga *anti-dynasty* nga balaodnon ug mga reporma ug sobrang gilikayan ang mahisgutan o manganlan man lang si Marcos—ang hari sa korapsyon. Inila ang Akbayan nga kontra sa mga pambansa-demokratikong grupo.

Uban pang mga protesta

Gawas sa protesta sa EDSA, adunay mga protesta usab sa mga probinsya. Tataw niini ang liboang mitambong sa Baguio City, Iloilo City ug Bacolod City.

Adunay protesta ug mga aktibidad usab sa Dagupan City sa Pangasinan, Angeles City sa Pampanga, Tuguegarao City sa Cagayan, Santiago City, Ilagan ug Alicia sa Isabela, Naga City sa Camarines Sur, Legaspi City sa Albay, Kalibo sa Aklan, Roxas City sa Capiz, sa Antique, Tacloban City sa Leyte, Cebu City, Dumaguete City sa Negros Oriental, Cagayan de Oro City, Iligan City ug sa Davao City. Samtang, gitaho usab sa Simbahang Katoliko ang pag-apil sa komemorasyon sa halos 90 ka diyosesis sa tibuok nasud.

Sa ubang nasud, nagpahigayon og mga protesta ang mga migranteng Pilipino sa Germany, United Kingdom, Italy, Netherlands, Australia, Canada, US, ug Hongkong. Bisan layo sa Pilipinas aktibo silang misalmot aron padayon nga buhion ang kasaysayan ug ang espiritu sa Pangalsa sa EDSA.

Pagpalayas ug demolisyon sa mga mag-uuma ug kabus-sa-dakbayan

Sunod-sunod ang pagpalayas sa mga mag-uuma ug demolisyon sa kabus-sa-dakbayan sa mga mangilog sa yuta sa lain-laing bahin sa nasud.

Sa Zambales, dili moubos sa 22 ka mag-uuma ug ilang pamilya ang gipalayas sa demolisyon ug pagpangilog sa yuta sa Purok 3, Barangay Balaybay, Castillejos niadtong Pebrero 23. Sumala sa mga mag-uuma, naa silay Certificate of Land Ownership Award gikan sa Department of Agrarian Reform alang sa 21 ka ektaryang yutang ginailog. Human sa pagbuto sa bulkang Pinatubo niadtong 1991, gipahibalo usab sa kanhi gobernador sa Zambales nga ihatag na kanila ang yuta. Gikan pa 1934, gitikad na sa ilang kaliwat ang maong yuta.

Sa Davao City, 600 ka pamilya

ang nawad-an og balay sa dihang gidemolis ang ilang komunidad sa Arroyo Compound, Golden Valley, Matina Crossing niadtong Pebrero 27. Daghang residente ang napugos nga gub-on ang kaugalingong balay aron iluwas ang mga materyales ug ilang mga gamit. Gipahigayon ang demolisyon bisan walay klarong plano alang sa relokasyon ang lokal nga guberno sa Davao City. Wala usab pamuli nga kumpensasyon sa mga balay nga giguba ang kompanyang miangkong sa yuta.

Sa Taguig City, naglansad og kilos-protesta ang mga residente sa Panday Creekside, Barangay Pali-

ngon-Tipas atubangan sa *city hall* niadtong Pebrero 23 aron supakon ang hulga sa demolisyon sa ilang komunidad. Giduso nila sa lokal nga guberno nga tahuron ang ilang kantungod sa kasigurohan sa panimuyo sa Panday Creekside.

Niadtong Marso 5, mikaylap ang kabalaka sa komunidad sulod sa SPD Compound, Western Bicutan sa dihang kalit nga misulod didto ang 150 ka sakop sa Philippine Navy, kauban ang mga pulis ug opisyal sa barangay. Nahibaloan sa mga residente nga plano magtukod og barracks ang AFP alang sa Navy sa *compound*. Mokabat sa 400 ka pamilya o 2,500 ka residente ang pagapalayas, kadaghanan sa ila upat ka dekada na nanimuyo sa dapit. **AB**

Pagbasura sa 12% VAT, giduso sa kababayan-an

Misulong ug nagprotesta ang alyansang Gabriela sa nasudnong opisina sa Department of Finance sa Pasay City niadtong Marso 4. Gipanawagan nila ang pagbasura sa 12% *value added tax* (VAT) ug *excise tax* atubangan sa walay hunong nga pagsaka sa presyo sa lana.

Una niini, gipangunahan sa alyansa ang mga serye sa protesta batok sa VAT sa milabayng mga semana sa Metro Manila ug sa pipila ka mga probinsya. Naglansad usab sila og mga asembleya ug porum aron hisgutan ang VAT. Gilansad usab sa grupo ang usa ka *signature campaign* nga target mokolekta og 12,000 pirma batok sa VAT.

Sumala nila, ang 12% VAT dakong pabug-at sa katawhang Pilipino. Bug-at na palas-onon kini sa matag Pilipino labi sa mga inahan nga naningkamot nga ipaigo ang suhol nga halayo kaayo sa makabuhi nga ang-ang.

Otrong mitumaw ang panawagan alang sa pagbasura sa VAT taliwala sa kaylap nga pagkondena sa katawhan sa mga anomalya ug korapsyon sa rehimeng Marcos. Giusik-usik sa korapsyon ang binilyong piso nga gibayad isip buhis sa katawhan.

Ang serye sa mga aktibidad sa Gabriela kabahin sa kampanyang "VAT Tangtangan, Kurakot Panubagon" nga sentral nga tema sa mga protesta sa Kalibutanong Adlaw sa Kababayan-an nga Anak sa Buhat sa umalabot nga Marso 8. **AB**

Pagpanubag, panawagan atubangan sa pagdahili sa *land fill* sa Rizal

Hustisya ug pagpanubag ang panawagan sa mga progresibong grupo ug residente sa Rodriguez, Rizal alang sa mga namatay, nawala ug nasamdan sa pagdahili sa *land fill* (bukid sa basura) sa Barangay San Isidro niadtong Pebrero 20.

Nahugno ang gibanabanang 420,000 metriko kubikong basura sa Phase 5 sa Rizal Provincial Sanitary Landfill nga misakop sa unom ka ektarya nga yuta. Ang labayanan gidumalaan sa Green Leap Solid Waste Management, Inc., subsidyaryo sa International Solid Waste Integrated Management Specialist Inc.

Sumala sa mga residente, naa sa 100 ka tawo ang naapektuhan sa pagdahili, 50 kanila gitaho nga nawala ug usa ang nakumpirma nga namatay. Gimakmak sa mga residente ang klarong *cover-up* sa kompanya ug lokal nga guberno nga namugos nga duha lang ang nawala ug usa ang namatay. Nag-awhag sila og imbestigasyon aron mapunting ang hinungdan sa paghugno ug kung kinsa ang kapasanginlan niini. Gipangayo usab nila ang makatarunganong tabang sa guberno sa mga naapektuhan sa paghugno.

Niadtong Pebrero 22, miadto sa *land fill* ang Kadamay ug uban pang progresibong grupo aron maglansad og protesta ug magdagkot og kandila. Pipila ka adlaw human niini, nagsang-at og resolusyon sa House of Representatives ang Makabayan Bloc aron imbestigahan ang insidente. Samtang, nag-isyu og order ang Department of Environment and Natural Resources aron temporaryong isira ang *land fill* sugod Pebrero 24.

Una ang insidente, gireport na dinhi ang unom ka beses nga pagdahili sa *land fill*, sunog niadtong Abril 2025 ug matag unya-unya nga pagtagas ug pagbaha sa *leachgate* o makahilo nga likido gikan sa *land fill*. **AB**

PULANG BANDILA

OUT NOW

Pag-alabin ang diwa ng himagsikan, palakasin ang armadong kilusan at pakibaka ng mamamayan at kamtin ang muling pagsulong

Ang Pagbabalik ng Pulang Bandila!

Opisyal nga mantalaan sa Bagong Hukbong Bayan nga balik nga gipatunhay sa Pambansang Kumand sa Operasyon niadtong Marso.
Kuhaa ang inyong kopya sa www.philippinerevolution.nu

3 beses na nga gitukod sa mga residente sa **Bitnong, Dupax del Norte** ang ilang barikada batok sa Woggle Corporation, pinakaulahi niadtong Pebrero 21, aron masiguro nga dili limbong nga makabalik ang kompanya human gisuspinde ang *exploration permit* niini.

#36 MILYON

bili sa 2 ka bilding sa eskwelahan sa **Talaingod, Davao del Norte**, nga wala mahuman tungod sa hiwi nga pamaagi sa mga opisyal sa DepEd. Ubos sa kanhi kalihim nga si Sara Duterte, **22 lamang sa 98** ka target nga eskwelahan nga dapat gitukod sa layo nga mga dapit ang nahuman gikan 2019 hangtud 2023.

#30 lamang ang **dugang suhol para sa mga mamumuo nga di-agrikultural** sa rehiyon sa Davao, ug **₱20** para sa mga mamumuong agrikultural.

Layo kaayo kini aron makasugakod sa sunod-sunod nga pagtaas sa bayronon sa kuryente ug tubig pa lamang sa rehiyon.

400%

ang **gipasaka sa "verification fee" sa konsulado sa Pilipinas sa Hong Kong**. Gikan **₱595**, gipasaka ngadto sa **₱2,380** sugod Marso 1 ang bayad alang sa pagkuha og panghimatuud nga ang kontrata sa trabaho nahuyon sa mga balaod sa pamuo sa Hong Kong.

Booker Ngesa Omole

Pangkalahatang kalihim sa Communist Party Marxist-Kenya (CPM-K) nga gidagit niadtong Pebrero 24, gipasakitan ug ilegal nga gipreso sa mga pwera sa rehimeng Ruto sa Kenya.

127

ka sibilyan gikan sa Las Navas, Northern Samar ang **gilibungan sa 20th IB** aron ipagawas nga mga "surrenderi" sila nga nangayo'g "safe conduct pass," pamatuud sa kamini sa programa sa amnestiya sa rehimeng Marcos

Tingog ug baruganan sa mga estudyante batok sa dugang nga matrikula ug uban pang bayronon

Aktibong nagpahayag og pagsukol ang mga konseho sa mga estudyante gikan sa mga pribadong unibersidad sa tibuok nasud batok sa mga laraw nga pagdugang sa matrikula ug uban pang bayronon (*tuition and other fees increase* o TOFI) sa akademikong tuig 2026-2027. Naglansad sila og mga sarbey, panukiduki, petisyon, dayalogo, protesta ug kolektibong aksyon uban ang mga estudyante sulod sa mga kampus.

Gipangunahan sa National Union of Students of the Philippines (NUSP) ang kampanya batok sa TOFI sa nasudhong ang-ang. Niadtong Enero, gitanyag sa grupo ang 5-ka punto nga mga pangayo: 0% TOFI, pagpatuman sa moratorium sa TOFI, pagbasura sa uban pang bayronon, *transparency* o pagbukas sa pinansya sa mga unibersidad ug mas dako nga badyet sa publiko nga edukasyon.

Gimakmak sa NUSP ang balik-balik nga rason sa mga unibersidad alang sa TOFI lakip ang nagkadako nga gasto sa edukasyon, pagpalambo sa mga pasilidad, ug dugang nga sweldo alang sa mga propesor ug kawani. Sumala sa grupo, sa kasaysayan sa sunod-sunod nga pagtaas sa matrikula wala man gyud nakabenebisyo og mas maayo nga serbisyo sa kampus ang mga estudyante ug wala usab nadugangan ang sweldo sa mga propesor ug kawani.

Sa Cordillera, mibarog ang mga estudyante ug konseho sa mga estudyante sa laraw nga TOFI sa Saint Louis University (SLU), University of Baguio (UB) ug University of the Cordilleras. Niadtong Pebrero 27, nagprotesta ang mga estudyante sa SLU ug natulod ang administrasyon nga ipakunhod ang unang planong 6.5% nga pagtaas sa uban pang bayronon ngadto sa 5.5%, samtang wala nay plano alang sa matrikula. Nakuha usab sila og pirma ug suporta sa manipesto gikan sa 46 ka organisasyon ug labaw 1,200 ka estudyante.

Sa mao usab nga adlaw, milihok ang mga estudyante sa UB batok sa laraw nga 10% TOFI sa administrasyon. Nakakalap og suporta sa petisyon batok sa TOFI sa unibersidad

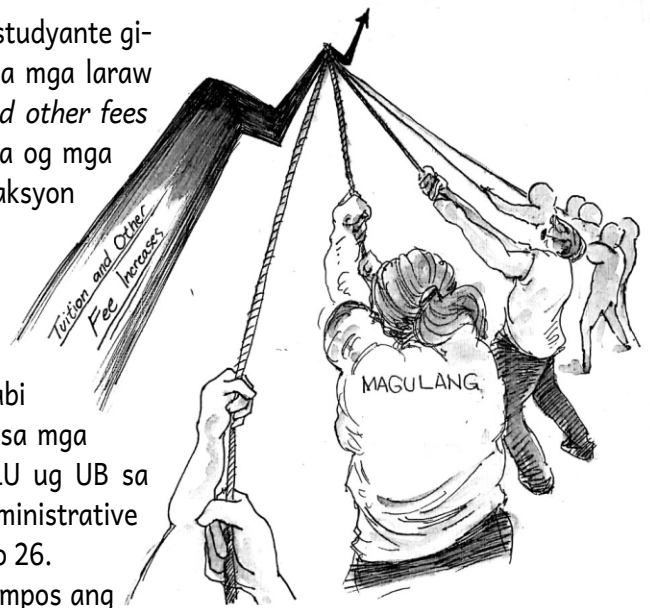
gikan sa 11 ka organisasyon ug 273 ka estudyante. Nakighinabi usab ang mga konseho sa mga estudyante gikan sa SLU ug UB sa CHED-Cordillera Administrative Region niadtong Pebrero 26.

Sa Metro Manila, lampos ang mga estudyante sa De La Salle University (DLSU) ug University of the East sa pakigbisog batok sa TOFI. Gi-anunsyo sa duha ka unibersidad nga dili na sila magpatuman sa TOFI. Resulta kini sa walay undang nga kampanya ug aksyon sa mga estudyante, konseho sa mga estudyante ug mga progresibong grupo gikan pa 2025.

Sa Cavite, napugngan sa mga estudyante sa DLSU-Dasmariñas ang administrasyon nga dugangan ang matrikula samtang ipahimutang una ang bag-ong konsultasyon alang sa posibleng pagtaas sa uban pang bayronon sa unibersidad.

Sa Cebu, gisuklan ang TOFI sa mga estudyante sa University of San Carlos ug Cebu Institute of Technology-University (CIT-U). Niadtong Pebrero 25, naglansad og martsa sa kampus sa Talamban ang mga taga-USC batok sa 6.7% TOFI. Imbis nga paminawan ug makigdayalogo, gihasi ug gisulayang ipahunong ang protesta. Samtang sa CIT-U, gitawag ug gihulga og suspensyon ang mga estudyanteng nanguna ug mipirma sa manipesto batok sa TOFI.

Matag Pebrero kada tuig, gidawat sa Commission on Higher Education (CHED) ang mga petisyon alang sa sugyot nga TOFI. Kining “katungod” nga magtaas og bayronon sumala sa CHED Memorandum Order No. 03 Series of 2012. Niad-

tong Pebrero 28, opisyal na nga natapos ang panahon para sa "konsultasyon" isip bahin sa proseso sa pagtaas og bayad. Naa na sa kamot sa CHED ang mga aplikasyon ug ang desisyon kung tugotan niini ang TOFI—nga sa kasaysayan walay pagduha-duhang gitugotan niini.

Bisan pa adunay mga "legal nga rekisitos" alang sa "konsultasyon," daghang unibersidad ang wala misunod niini. Lambigit niini, giawhag sa NUSP ang mga konseho ug estudyante nga ibutyag ang nahitabo sa proseso sa konsultasyon—pagpanglimbog, pagpamugos, limitadong pagpatambong, o diretsong pagbalewala niini. Giawhag usab sila sa grupo nga magpadala og petisyon sa CHED alang sa apela batok sa TOFI isip bahin sa sunod nga lakang sa proseso.

Atubangan sa nagasaka pang presyo sa batakang mga palaliton, makatarunganong suklan sa mga estudyante ug ilang ginikanan ang dugang sa matrikula ug uban pang bayronon. Sa kasamtangan, naa na sa aberids nga ₱130,000 ang gikinahanglan kada tuig aron makapaskwela ang usa ka estudyante sa kolehiyo. Adunay mga banabana nga mokabat sa ₱2 milyon ang kinahanglan gastuhon aron makahuman sa usa ka 4-ka tuig nga kurso sa kolehiyo sa mayor nga mga unibersidad sa nasud.

Pagdungog alang sa kumpirmasyon sa mga pasangil batok kang Duterte sa ICC, nadayon

Nabanhaw sa panumduman sa mga Pilipino ang brutal nga mga pagpatay sa gyera batok sa droga atol sa pagdungog alang sa kumpirmasyon sa mga pasangil batok kang Rodrigo Duterte sa International Criminal Court (ICC). Gipahigayon ang pagdungog sa The Hague, The Netherlands niadtong Pebrero 23-24 ug Pebrero 26-27.

Sulod sa upat ka adlaw, naglalis ang mga abogado sa prosekusyon ug sa mga biktima sa usa ka bahin, ug sa depensa ni Rodrigo Duterte sa pikas bahin, atubangan sa mga huwes sa Pre-Trial Chamber I sa ICC. Gitanyag nila ang mga argumento ug kontra-argumento kung nganong kinahanglan ipadayon sa bista ang mga pasangil sa kanhi presidente.

Sa bahin sa prosekusyon, gipatin-aw nila nga labaw pa sa igo ang mga basehan aron ipadayon sa bista ang kaso. Sistematisiko nilang gipahiluna ang paunang ebidensya nga nagpamatuod sa sentral nga papel ni Duterte sa lapad ug sistematikong pag-atake sa mga sibilyan sa mga kabus nga komunidad, gikan Nobyembre 2011 hangtud Marso 2019.

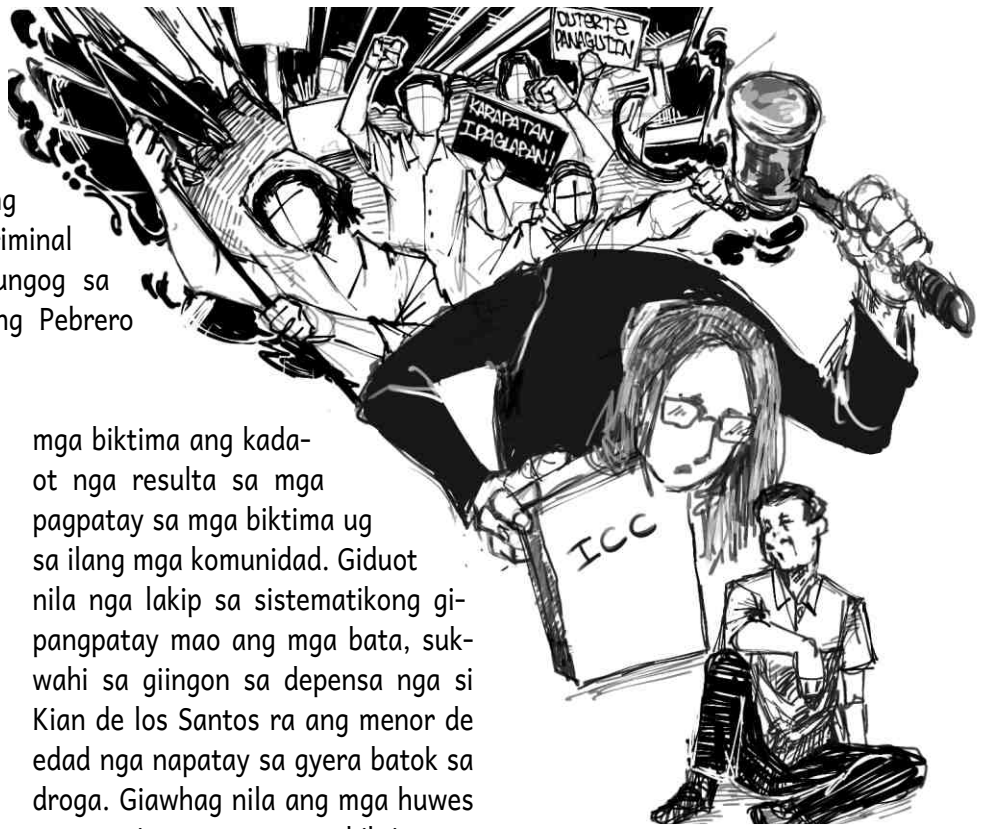
Isip *indirect co-perpetrator*, dako ang responsibilidad ni Duterte sa pagdisenyo ug pagpakaylap sa brutal nga pagpamatay, pagbutang sa mga tig-suporta niini sa tag-as nga posisyon, paghatag og ganti, pagmugna og kultura sa kawalay kahadlok sa silot, ug pagmando sa pulis ug militar nga mupatay. Giplastar nila ang mga dokumento ug pahayag sa mga saksi. Gipahiluna usab nila ang mga pamulong ni Duterte asa direkta niyang gimando ang mga pagpamatay sa mga “suspek,” nga gipangatarungan dayon sa mga padayag nga “misukol.” Ingon sa mga abogado, adunay tibuok nga plano si Duterte ug iyang mga kakunsabo nga mopatay og mga sibilyan nga walay katakus mosukol.

Gipahiluna sa mga abogado sa

mga biktima ang kada-ot nga resulta sa mga pagpatay sa mga biktima ug sa ilang mga komunidad. Giduot nila nga lakip sa sistematikong gipangpatay mao ang mga bata, suk-wahi sa giingon sa depensa nga si Kian de los Santos ra ang menor de edad nga napatay sa gyera batok sa droga. Giawhag nila ang mga huwes nga paminawan ang mga biktima ug hatagan sila og higayon nga ipadayon sa bista ang kaso sa korte.

Sa pikas bahin, gikwestyon pag-usab sa abogado ni Duterte ang basehan sa mga pasangil ug ang awtoridad sa ICC bisan pa nagpagawas na og desisyon ang korte bahin niini. Giduso sa depensa ni Duterte nga walay basehan ang mga kaso batok kaniya kay wala kunoy nahitabo nga dinaghan ug sistematikong pagpamatay. Gikwestyon niya ang mga proseso, ebidensya ug mismo ang mga pahayag sa mga saksi. Gibalik-balik niya ang argumento nga ang mga biktima napatay sa mga “lehitimong operasyon sa pulis,” ug nga ang mga napatay gamay ra kon itandi sa mga giaresto. Ingon niya nga ang mga berbal nga pamulong ni Duterte sa pagpamatay mga pasulabi ra o *hyperbole*. Pugos niyang gipagula nga ang pagkaso sa ICC pagpanghasi lang sa kasamtangang rehimen ng Marcos, bisan gisang-at ang kaso niadtong 2018.

Sumala sa prosekusyon, ang pagkwestyon mismo sa depensa sa interpretasyon sa mga ebidensya ug pahayag sa mga saksi usa na ka dakong rason nganong kinahanglan ki-

ni idayon sa bista. Singgit sa mga biktima ang hustisya. Giawhag nila ang pagtaral sa hukmanan ug pagpanubag kang Duterte sa iyang mga krimen.

Dugay nang gihamdom sa katawhang Pilipino ang pagdungog alang sa kumpirmasyon sa mga pasangil. Sa pagsugod sa pagdungog, gatusan ka Pilipino ang nagmartsa sa The Hague aron pangayuon sa korte nga ipadayon sa bista ang mga pasangil kang Duterte ug hatagan og angayng silot ang iyang mga krimen. Kauban nila ang pila sa mga pamilya sa mga biktima ug ilang mga abogado.

Sa Pilipinas, adunay mga protesta ug dungan nga pagpanan-aw ang ubang mga pamilya ug ilang mga suporter sa *livestream* sa pagdungog.

Adunay susama nga dungan ng pagpanan-aw sa Cebu. Base sa lig-on nga presentasyon sa kaso sa prosekusyon ug sa huyang nga kontra-argumento sa depensa, salig sila nga moabante sa bista ang kaso. Ipagula sa Pre-Trial Chamber I ang desisyon niini sulod sa 60 ka adlaw human sa pagdungog, o sa katapusan sa Abril. **AB**

Kadunot sa AFP, tataw taliwala sa panagbangi sa nagaharing mga pundok

Sa milabayng mga buwan, mitumaw ang kadunot sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa sunod-sunod nga pagkabutyag sa mga anomalya ug pagkaangin sa mga tawo niini sa kaylap nga korapsyon. Tataw niining mga panghitabo ang pagsilbi sa AFP isip mga sulugoon sa mga korap nga burukratang kapitalista, ug gaway sa lain-laing nagaharing mga pundok.

Pinakaulahi niini ang pagpaatubang sa publiko sa pundok ni Duterte sa 18 ka lalaking nagpailang “kanhi Marines” nga nagsaysay nga lambigit sila sa pagdala og bilyun-bilyong pisong kikkak alang kang Ferdinand Marcos Jr ug sa mga kauban niyang sila House Speaker Martin Romualdez ug Rep. Zaldy Co.

Nagpagamit sila sa mga Duterte ug sa kaalyado niining kampo sa kanhi presidente nga si Gloria Arroyo aron itakdo ang ilang “pagbutyag” sa ikaduhang adlaw sa pagdungog alang sa kumpirmasyon sa mga pasangil kang Rodrigo Duterte sa International Criminal Court (ICC). Gipasanginlan nila ang mga imbestigador sa ICC nga midawat ug suborno, aron tamastamasan ang kredibilidad sa ilang imbestigasyon. Gipangalanan nila ang mga

senador ug kongresista sa kampo sa pundok ni Marcos nga midawat og kikkak. Giapil nila ang mga nagbutyag sa mga krimen ug korapsyon sa pamilyang Duterte, sama sa mga kongresista sa Makabayan ug si Leila de Lima, usa sa mga una nga nagpaimbestiga sa mga pagpamatay sa Davao. Kusganong gilimud sa mga ginganlan ang mga pasangil kanila.

Sama sa gilauman, todo-dayeg sa mga “Marines” ang bise presidente nga si Sara Duterte. Bahin kini sa pagsulay sa iyang pundok nga magsugod ug kagubot sulod sa AFP, ug mangdani nga “mag-atras (kini) ug suportá” sa rehimeng Marcos.

Dali-dali nga gibusalan sa liderato sa AFP ang mga nagpahayag og “dis-

loyalty” o kawalay pagkamatinud-anon sa presidente, sama sa usa ka aktibong koronel nga nanawag kay Marcos nga mag-resayn. Usa pa ka retiradong heneral nga nagpahayag og pagsupak kang Marcos ang giaresto sa kaso sa sedisyon.

Unom ka adlaw sa wala pa miatubang ang kanhi mga sundalo, nag-annunyo si Sara Duterte nga modagan siya pagkapresidente sa 2028. Panghadlok kini sa mga Duterte sa mga kongresista ug senador batok sa pagpasa sa reklamong *impeachment* batok kaniya. Bisan pa, duha ka reklamong *impeachment* sa Kongreso ang gideklara niadtong Marso 2 nga adunay igo nga basehan. Nagpasabot kini nga balik-balik nga mabutyag ang mga kaso sa korapsyon sa *confidential* ug *intelligence funds* ug uban pang anomalya sa bise presidente.

Binayrang pwersa

Taliwala sa grabeng panagbangi, todo ang paghatag sa rehimeng Marcos og suhol ug pabor sa AFP aron paliton ang pagkamatinumanon sa mga opisyal ug ginsakpan niini. Niadtong 2025, gimando ni Marcos ang pagtaas sa alawans pangpagkaon sa mga sundalo gikan ₱150 ngadto ₱350. Gisuksuk ang badyet alang niini sa pulong sa *bicameral committee* niadtong 2024 human magreklamo ang hepe sa AFP nga si Romeo Brawner nga “kulang” ang alawans sa mga sundalo. Personal pang gitawgan kaniadto ni House Speaker Martin Romualdez ug

Sundi sa panid 12

Mga nakauniporme nga kriminal

BISAN TAAS NA ang sweldo ug alawans, daghan sa Philippine National Police ang nalambigit sa mga kriminal nga aktibidad para sa suhol ug kwarta. Gamit ang pasistang gahum, ginakikilan, ginakawatan ug gina-abuso sa mga pulis ang ordinaryong katawhan.

Sumala mismo sa rekord sa PNP, labaw sa 2,500 ka pulis ang gitangtang sa pwesto adtong 2025 tungod sa ilang pagkalambigit sa pagbaligya og ilegal nga droga. Niadtong Pebrero, pito ka pulis ang nabutyag nga nangikil sa usa ka residente sa Maynila baylo sa pag-atras sa peke nga kaso sa ilegal nga droga nga gisang-at batok kaniya.

Sa Angono, Rizal, 10 ka pulis ang nagtanom og ebidensya, nangbugbog, nangawat ug nangikil sa usa ka estudyante nga ilang giakusahan nga nalambigit sa baligyaanay sa ilegal nga droga. Duha ka buwan siyang ilegal nga gipreso bisan naghatag na og kwarta ang iyang pamilya. Samtang, unom ka pulis sa Makati ang nabutyag nga nalambigit sa serye sa mga pagpangikil ug pagpangawat sa syudad.

Kini pipila lamang sa mga tataw nga pamatuod sa kinaiyanhong pasista ug abusadong karakter sa mga pulis. Padayon gihapon nga naghari-hari sulod niini ang kultura sa kawalay kahadlok sa pagsilot.

Mag-uuma sa Samar, napatay sa pagpamusil sa 3rd IB

Napatay sa mga sundalo sa 3rd IB sa walay pili nga pagpamusil ang mag-uuma nga si Jaime Pabillar, 44 anyos, sa Barangay Cagtoto-og, San Jorge, Samar niadtong Pebrero 2. Si Pabillar naa sulod sa iyang panimalay kauban ang iyang asawa, anak ug apo dihang nagpaulan og bala ang mga sundalo.

Gipanghimakak sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Western Samar (Arnulfo Ortiz Command) ang pasangil sa 3rd IB nga si Pabillar usa ka Pulang manggugubat. Giklaro sa hukbo sa katawhan nga si Pabillar usa ka sibilyan nga naa sulod sa balay nga temporaryong giadtuan sa yunit sa BHB. Naa sa baryo ang mga Pulang manggugubat aron mag-imbetiga sa sitwasyon sa mga residente nga naalaot sa sigeg ulan ug militarisasyon.

Sa dihang nagpabuto ang 3rd IB sa direksyon sa balay, wala mibalos og pabuto ang mga Pulang manggugubat ug paspas ng miikyas. Gituyo sa yunit nga ilayo sa peligro ang masang nagpasulod kanila sa balay.

Sa Barangay Bay-ang, tulo ka mag-uuma ang gipamusil sa 52nd IB niadtong Pebrero 20. Human niini, gikulata sila, giutangkay ang ilang mga gamit ug gi-interoga. Gihulga sila aron dili manumbong. Gisundan kini sa pagpanganyon ug lain pang insidente sa pagpang-istraping sa silingang mga barangay niadtong Pebrero 16. AB

Gikan sa panid 11

ni tagapangulo sa komite sa badyet nga si Zaldy Co si Brawner aron ipahibalo kaniya nga nasuksuk na sa badyet ang alang sa iyang mga ginsakpan. Walay sama nga pagtaas sa alawans sa ubang kawani sa gubyerno bisan parehas ang ilang mga reklamo ug pangayo.

Niadtong Disyembre 2025, nagpagawas ug lain nga ehekutibong mando si Marcos aron ipasaka og 15% ang batakang sweldo sa mga sundalo ug uban pang unipormadong ginsakpan sa 2026-2028. Gihimo niya kining anunsyo human mabutyag nga adunay panawagan sulod sa AFP nga tangtangan siya sa pwesto pinaagi sa kudeta taliwala sa kusganong kasuko sa katawhan sa isyu sa korapsyon.

Sa badyet alang sa 2026, naggahin si Marcos og ₱50 bilyon nga pondo alang sa “modernisasyon” sa AFP nga pagakuhaon gikan sa pondo alang sa *unprogrammed appropriations*, ang iyang kaugalingong *pork barrel*. Dugang kini sa pondo alang sa “modernisasyon” nga gilimos niya sa US puli sa pagbase sa mga tropang Amerikano sa nasud nga lapas sa nasudhong soberanya. AB

Ika-87 ka kaadlawan ni Ka Joma, gisaulog

NAGLANSAD OG MGA aktibidad ang Jose Maria Sison Legacy Foundation (JMSLF) adtong Pebrero isip pagsaulog sa unta ika-87 nga kaadlawan ni Kasamang Jose Maria Sison niadtong Pebrero 8. Dungan usab nila nga gisaulog ang unang tuig sa pagkatukod sa *foundation*. Gisaulog kini sa grupo ubos sa tema nga “Rejoice, Rectify, Remember: Commemorating the Life and Legacy of Jose Maria Sison.”

Sa Pebrero 8, gipagula ang pelikula nga *The Guerilla is a Poet* ug pagtigum ug kumbira sa kaadlawan ni Ka Joma. Sa Pebrero 21, gihimo ang diskusyon bahin sa kabilin sa First Quarter Storm diin nagsilbing mga mamumulog sila Julie de Lima, Siegfred Deduro, Boni Ilagan ug Judy Taguiwalo. Sa Pebrero 28, gihimo ang espesyal nga paglibot sa JMS Museum didto sa The Netherlands.

Mitambong sa mga aktibidad ug tigum ang mga higala, kauban, mga aktibista gikan sa lain-laing lokal nga organisasyon ug mga myembro sa komunidad nga nagsuporta sa *foundation*. “Ang nagkalin-laing henerasyon sa mga aktibista nga nagtigum alang niining mga kalihokan nagpakita sa lig-on nga impluwensya sa giya ni Ka Joma,” sumala pa sa pahayag sa JMSLF.

Cuba, lig-ong nagbarug batok sa pagpanglupig sa US

Niadtong Pebrero 26, giharang sa mga pwersa sa Cuba sa ilang utlanan ang usa ka *speedboat* nga naay sakay ang 10 ka paramilitar gikan sa US. Nagpabuto ang grupo, hinungdan nga napugos ang mga Cubano mga mobalos. Upat ang napatay ug unom ang nasamdan sa mga paramilitar. Gikondena sa Cuba ang sulayng pagsulod sa mga paramilitar sa laraw nga magsabwag og terorismo sa isla ug kagubot sa katawhan.

Nahitabo ang sulayng pagpanghilabot taliwala sa pagpahamtang sa US og bag-ong serye sa malupigon nga mga sangsyon batok sa Cuba. Kaniadtong Enero, nagpatuman ang US og “oil embargo” asa epektibong gibabagan sa presidente niini nga si Donald Trump ang tanang nasud nga mag-suplay og lana sa Cuba.

Ang pagharang sa lana gitawag ni Miguel Díaz-Canel, presidente sa Cuba, nga “kriminal, tinuyong paglapas ug dili makatawo.” Grabe ang epekto niini sa transportasyon, mga ospital ug medikal nga pasilidad, eskwelahan, turismo, ug produksyon sa pagkaon sa nasud. Kaniadtong Pebrero, kaduha nga ilegal nga giharang sa Coast Guard sa US ang paglawig sa mga barkong nagkarga og lana gikan sa Mexico ug Venezuela padulong sa nasud.

Taliwala niini, daghan ang naghatag og suporta ug panaghiusa sa Cuba. Nagpadala og tinoneladang materyal nga tabang ang Mexico, usa sa mga nasud nga gihulga sa US nga pahamtangan og dugang nga taripa kung padayon kining magpadala og lana sa Cuba. Nagpadala usab og materyal nga ayuda, pinansya ug pagkaon ang Chile, Russia, China, Vietnam ug Spain. AB